

doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.
katedra právních dějin

Posudek na diplomovou práci

Antonín Horný, *Právní rámec vzniku československých vojenských jednotek v zahraničí během 2. světové války, Plzeň 2024, 70 s.*

Předloženou práci diplomant rozdělil do pěti kapitol, které doplňuje úvod, závěr, anglické resumé, seznam použitých zkratk a seznam použitých pramenů a literatury. Jednotlivé kapitoly jsou pak dále přehledně členěny na podkapitoly při využití celkově dvoustupňové struktury. Jednotlivé kapitoly pojednávají o právních aspektech budování československých exilových jednotek v jednotlivých zemích. V první kapitole diplomant shrnuje problematiku shromáždění první skupiny československých dobrovolníků v Polsku a právní aspekty vybudování první exilové jednotky. Další kapitola je věnována problematice složité obnově československé armády ve Francii. Následující kapitola je – vzhledem k chronologickému přístupu logicky – věnována budování československých jednotek na půdě Velké Británie. Speciální kapitola pak je věnována problematice výstavby československých jednotek na Blízkém východě, i když probíhala také v rámci britských struktur. Poslední kapitola se pak zaměřuje na právní aspekty budování vojenských jednotek v SSSR.

Užitá struktura práce je logická, odpovídá zvolenému tématu a je v souladu se zadáním. Diplomant z ní vypadá jen na několika málo místech. Například v pasáži o příloze k československo-britské dohodě o československé branné moci věnované československému letectvu, podepsané 16. prosince 1940, se překvapivě objevuje několik řádků o referátu gen. Ingra na schůzi ČNV 5. dubna 1940 (s. 37), který se však týkal letecké dohody československo-francouzské, o které jinak pojednává na jiném místě (s. 22).

Ač by bylo možno některé pasáže dále dotáhnout a zpracovat detailněji, lze konstatovat, že práce představuje povedený přehled pojednávané problematiky, který je zdařile zasazen do širšího rámce, aniž by se diplomant zbytečně utápěl v nepodstatných obecných detailech. Stranou však ponechává například bližší rozbor zajímavé problematiky soudní pravomoci ve vztahu k československým vojákům či abstrahuje od velmi nosné tematiky samotného postavení československých vojáků, k čemuž by však bylo třeba blíže zkoumat také francouzské, britské či sovětské předpisy. Práce se soustředí na právní rámec výstavby československých jednotek, přičemž diplomant správně dochází v souladu s citovanou literaturou k závěru, že příslušné mezinárodní smlouvy, které vedly k obnově československé armády a současně uznávaly československé exilové orgány, byly klíčovým krokem k uznání kontinuity československé státnosti a tedy i klíčovým prvkem k obnově Československa v jeho předmnichovských hranicích. Ze zahraniční právní úpravy však měla být pozornost věnována například postavení spojeneckých vojenských jednotek na britském území, zejména pak Allied Forces Act 1940). Blíže rozebrány pak mohly být i dodatky k československo-britské dohodě o československé branné moci z 25. října 1940.

2

Po jazykové stránce je práce psaná slušným slohem s tím, že v ní nacházíme občasné překlipy či drobné chyby. Mimo jiné píše diplomant Protektorát Čechy a Morava s velkým i s malým „p“ (viz např. s. 5). Ač je doporučováno „p“ malé, není podle Ústavu pro jazyk český ani druhá varianta nesprávná. Diplomant by se však měl rozhodnout pro jednotný přístup. Zmínit lze také, že jeden z tvůrců československého exilu a oponent prezidenta Edvarda Beneše se jmenoval Štefan Osuský a nikoliv Osucký (např. s. 15).

Rozsah v práci užitého poznámkového aparátu se zdá nadstandardní – 203 poznámek pod čarou v průběhu vlastního textu. Na v práci užitý zdroj – prameny i literaturu – je v textu průběžně odkazováno, přičemž je použita vhodná jednotná forma citací. Pokud jde o kontrolu plagiátorství kvalifikačních prací, tak na základě dat poskytnutých systémem Theses byla zjištěna nejvyšší míra podobnosti ve výši 7 %. Co se týče použitých zdrojů, vychází klíčové pasáže práce z jednotlivých mezinárodních smluv, které upravovaly obnovu a fungování československých

jednotek v exilu, vedle kterých diplomant využil recentní historickou a právněhistorickou literaturu. Velmi pozitivní je přitom – vedle použití jednotlivých edic dokumentů – diplomantova snaha o využití archivních pramenů, konkrétně uložených v Archivu Ministerstva zahraničních věcí a Vojenského ústředního archivu – Vojenského historického archivu Praha.

Přes výše uvedené připomínky lze konstatovat, že práce odpovídá formálním požadavkům stanoveným pro diplomové práce, přičemž poskytuje komplexní přehled vývoje právní úpravy pojednávané problematiky. Diplomant dodržel předem stanovenou osnovu a vytyčené cíle diplomového práce. Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě. V případě úspěšné obhajoby je pak práci možno hodnotit známkou výborně.

Témata k obhajobě:

Organizovaný vstup československých občanů do cizinecké legie a otázka trvání služebního závazku.

Rozdíl v postavení příslušníků československého letectva a československého pozemního vojska ve Velké Británii.

3

Plzeň 4. května 2024